SEN 5 MYNGE.

Byxi oronuudai proletaarinar, negedegty!

BURIAAD-MONGOL YNEN

Byxexolboonoi Komuniis (bolşeviig) Paartiin Buriaad-Mongol Mosiin Komiteedoi, Buriaad-Mongol Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Tybei Gyisedxexe Komiteedoi ba Profsojuuzuudai Buriaad-Mongol Soveedoi yder byriin sorgan

№ 89 (2122)
1937 onoi APREELIIN
18

14-dexi zilee garna.

Ulaan-Yde
BMASSR

PROFSOJUUZAI XYDELMERIII DEEDE ŞATADA TABIXA

Soveed profsojuuzuud bolbol manai oron dotor xydelmerişen angiiin gol yndehen tulga bolno. Profsojuuzuudta azalşan aradai nelieed jixenxinь bagtaza orohon baixaar yle baran, profsojuuzuudai zergede goorod ba xydөөgei azalşanai ton edibxitei xubinь negeden xamtarahan baina.

Uşar jimehee, bolxoo baigşa Soveeduudai hunguulida profsojuuzuud өөhediing ө kandidatuurii tabixa johotoi geze Staalin Konstituuciin 141-dexi zyil soo demii xelegdehen bişe baina. Profsojuuzuud bolbol, nyxer Leeninei xelehenei johoor, komuniizmiin hurguuli myn.

Xedii tiime bolboş, profsojuuzuudai xydelmeride dutuu dunda zyilnyyd aixabtar olon. Kanceliaariin biyrokraad meetodtei xytelberi, eblel dotoroi demokraatiiin priincibii xaa xaanagyi ebdexe jabadal, eblelei niite geşyydei erilte ba xyselde xaişa xeregeer xandaxa jabadal bolbol profsojuuzuudai aparaadai gol dutagdal bolno. **„Hunguulita priincibii koptaacaldag praaktikaar holidog ba profsojuuzai xytelberilegşe nyxedii hungadaggyi, sexe tomilodog, oloniitiin urda toosoogoo xedeggyi, xydelmerişen ba albaxaagşadai niitiin suglaanuudii ton ysөөn tatadag, niitiin bolbosoroloi ba nebteryylgiin xydelmeride amta şimtiinь geehen, xydelmerişen ba albaxaagşadai doxioonuudta poliitikan dyliil balaigaar xandadag—ede bydede yzegdelnyyd bolbol profsojuuzda biyrokratizmiin zibiin jamar gynzegii baihaniii xaruulna“**— geze „**Praavda**“ bişehen baina.

Iime baidal manai Buriaad-Mongoloi proforganizaacada bii geeşe. Yligerlexede: Burprofsoveedai pleenym 1934 onhoo xoişo oroidoo boloogyi. Finaansa—baankiin xydelmerilegşedei moziin komiteedai pleenym myn 1934 onhoo xoişo boloogyi baixaar yle baran, ene xugasaa soo tus soveedai pleenym geşyydee xuu baran „geezerxihen“ baixa jym.

Xydelmerişen ba alba xaagşadai doxioonuudta buzagai xoirogoor xandadag, doodo şatiin organizaacanuudii kanceliaariin biyrokraad meetodeer xytelberiledeg, profsojuuzuudai xytelberilexii kaadrii şilexe jabadalii toodoggyi, azalşanai gomodoldo sag soonь xariuu ygedeggyi faaktnuud Burprofsoveedai aparaadtaş ba eblelei moziin komiteeduudai aparaaduudtaş jahalal bii. Aimag rajoonuudta abaad yzebel, tende aimagai profsoveed bii neretei aad, jamarşji xydelmeri jabuuldaggyi, aimagai profsoveedai tyryylegşenerei zildee gy xeterxedee haradaa xeden udaa helgeze baidag faaktii xen arsaxa belei.

Mynөө, manai oronoi poliitikan baidaldaxi gyn erjelteer daşaramduulan, gansa paarti bişe, byxii soveedai ba niitiin organizaacanuud xydelmeriee yndehөөrenь şinedxen baiguulza baina. Bolьşeviig kriitike ba samokriitike bolbol xydelmeriee haizaruulxiimnai gol yndehen meetod myn. Profsojuuzuud dutagdalnuudaa şuud usadxaza, şineer xydelmeriee jabuulxa johotoi. Xamagai tyryyn niitiin kylьtyyre gegeerelei xydelmeriii ton yrgenөөr jabuulxa—profsojuuzuudai şuxaliin şuxala zorilgonuudai negen bolno. Ene talaar profsojuuzuudta materiaalin ba emxidxelgiin xamag byxii arganuud xizaargyi baina. Klyybyyd ulaan bulanguud imagta profsojuuzuudai garta baina xajam. Az-yiledberinyyd, traansport ba ba alban gazarnuudta ali tuxai olon toonoi edibxited—massoviiguud baina geeşeb! Xerbee profsojuuzuud bolbol өөhediingөө garta baihan byxii arga hambaanuudaa xysed xereglexe, oloniite azalşantai xaluun barisaa xolboo baiguulza, tedeniii emxidxen xytelberileze şadaad baigaa haanь poliitikan xymyyzelgiin xydelmeri oloniitiin dunda uragşatai jabaxanь damzaggyi baina.

Oloniitetei xani barisaa baiguulxa jabadal profsojuuzuudai xydelmeriiin gol yndehen bolno. Ene uşarii paarti bolbol profsojuuzhaa xodo erideg baigaa, erizeş baina.

Gebeş, manai Buriaad-Mongoloi profsojuuzuudai organizaacanuud imagta ene talaar, oloniitetei xani xolboo barisaa baiguulxa talaar jixe jadaradag ybeşentei baina.

Şine Konstituuciin johoor hunguuli jabuulxada dytelze baihan yjede profsojuuzuudai ene gol dutagdalanь tiihee tiiteree tesexeer bişe bolno. Profsojuuzuud ymexi xytelberiee yndehөөrenь usadxaxa johotoi. Ede byxii dutuu dundanuudaa şuud dabaxiinь gol meetod bolbol zorimgoi, sexe şuud niuur saxilgagyi, tuşaalai zergii xarangyi dorohoo oroi xyrter jabuulagdaxa bolьşeviig kriitike ba samokriitixe myn bolno.

Soveed Xolboon dotor

I. A. Ilьfiin xydөөlyylge

Apreeliiin 15-nai yder soveedai beligtei uranzoxioolşo—satiirik Ilьjaa Arnoolьdoviç Iilьf xydөөlyylegdebe. (TASS)

Nyxer Potioomkin Moskvaada

Gadaada xeregei Aradai komisaarai negedygeer orologşo nyxer V. P. Potioomkin exenertejee xamta apreeliiin 13-da Pariizhaa Moskvaada jirebe. (TASS).

V. I. Leeninei, Petrograad jirehenhee xoişo 20 zil bolhonoi oi

Leningraad 15 (TASS). Leningraadai paartorganizaacanuud bolbol Vladiimir Ilьjiiç Leeninei Petrograad busaza jirehenhee xoişo xorin zil bolhonoi oiji yngergeze baina. Leeninei apreeliiin teezisyydte zoriuulhan jarildaanuud apreeliiin 13 nai yder byxii faabrika zavooduud ba yiledbriiin oronuud deegyyr yngerebe. Olon tymen azalşan bolbol fevraaliiin byrzyaazin—demokratiis revoliyyciin socialiis revoliyyce bolzo xubilxiin tylөө Leenin ba Staalinai udaridalga dooro paartiiin temeseze baihan yjetei tanilsaza baina.

Viiborgiin rajoonoi arban yiledberinyyd deere „Leeninei apreeliiin teezisyyd ba 1917 ondo bolhon bolьşeviiguuda apreeliiin konfereence“ gezteemetei teoorin konfereencanuud jabuulagdaza baina Paartin gegeerelei balşan soo tusxai zoriuulagdahan viistavkanuud emxidxegdebe.

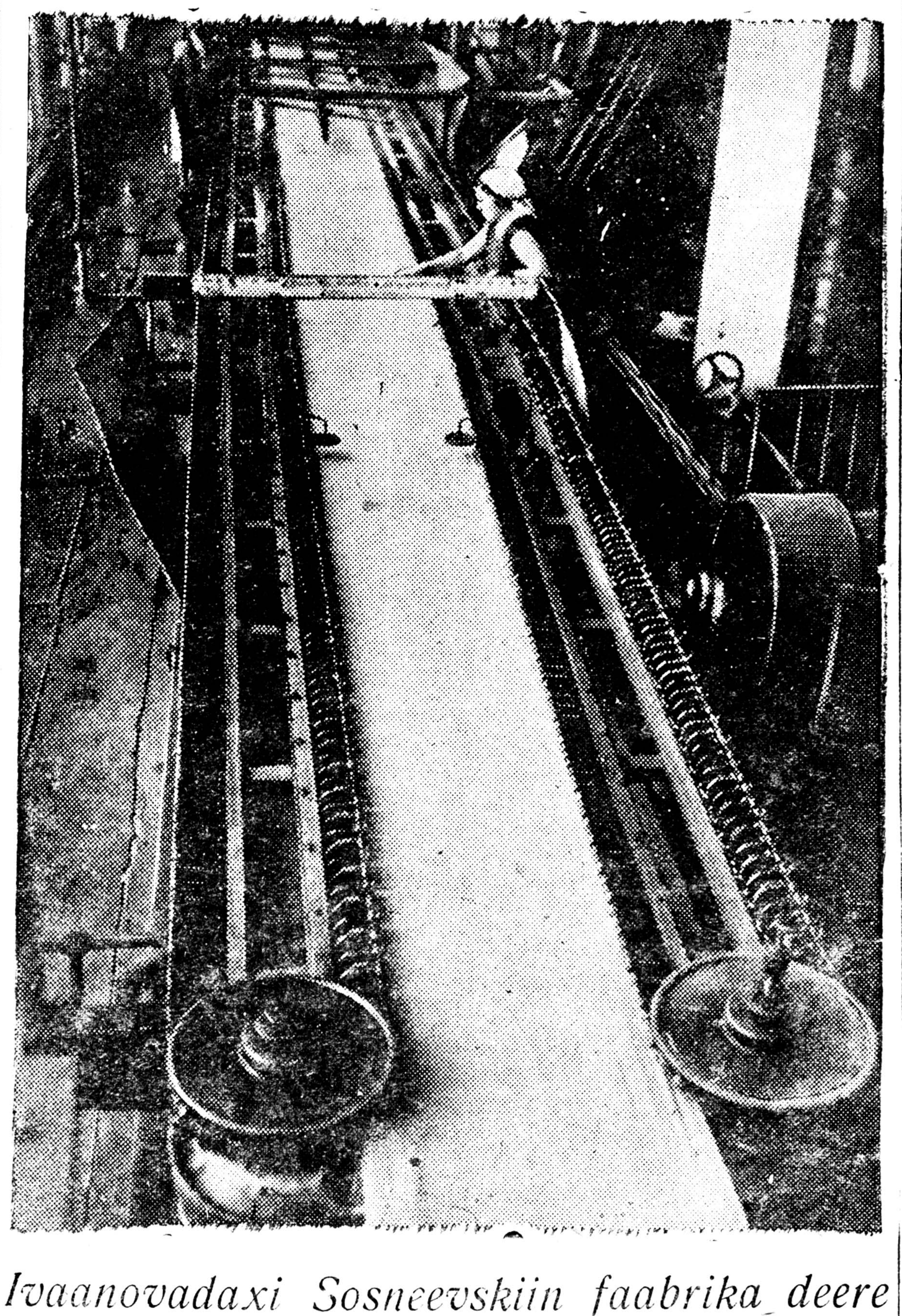

Ivaanovadaxi Sosneevskiin faabrika deere byd nexedeg xojor jixe agregaaduud bytөөgdebe. Edenei xojordoxi agregaadanь syydke soo 600 kysoog byd gargadag baina.

ZURAG DEERE: xojordoxi agregaadanь.

(Sojuuzfoto).

Gadaada xudaldaanai Aradai Komisaarai orologşodo nyxer L. X. Friidriksooniii batalaxa tuxai

SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiymei togtool

SSR Xolboonoi Centraalin Gyisedxexe Komiteedai Preziidiymei togtooxonь:

Gadaada xudaldaanai Aradai Komisaarai orologşodo nyxer Leev Xristiaanoviç FRIIDRIKSOONIII batalaxa.

SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь I. AKUULOV.

SSSR-ei CGK ba AKS-de

SSSR-ei Centraalin Gyisedxexe Komiteed ba Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol gyrenei negedxemel pooşlin tylgşedii xojor kategoori bolgon (azalşan ba busa niuurnuud geze) ilgabarilaxa jabadalii ygei bolgoxo tuxai togtool gargaba. Byxii graazdanuudai ba myn tereşelen gyrenei, koperatiivai, oloniitiin ba engiin organizaacanuudai zyghөө syydei zurgaanuudta ygtehen, 5 mingan tyxerig xyrter sentei nexeberiiin byxii medyylgenyydhee gyrenei pooşlin iimeer abtaxa:

Nexeberiiin 200 tyxerig xyrter sentei haanь, medyylge byxenhөө—3 tyxerig.

Nexeberliin 200 tyxerighөө 500 tyxerig xyrter sentei haanь, medyylge byxenhөө—5 tyxerig.

Nexeberiiin 500 tyxerighөө 5 mingan tyxerig xyrter sentei haanь, nexeberiiin sengei 2 proceent baixa.

Kolxoozuudai өөhed xoorondoo gargahan gy, ali gyrenei ba koperatiivai organizaacanuudtai xehen buliaaldaata nexeberiiin xediiş sentei baigaa haanь, nexeberilehen dyngei 1/4 proceentiin xemzeegeer pooşlin abtadag baihan xuuşan xebeerenь ylөөbe.

***

Hyylei zilnyydte kaadrii togtuurizuulxa talaar ton jixe şinedxel xegdehen ba salin tylөөhe nemegdehen deerehee, „inzeneer-teexniken erdemte zoniii yiledberiiin orondo xabaaduulxa xemzeenyyd tuxai“ geze 1930 onoi maartiin 13-da garhan, „xydelmerilxe xysii xylehelxe, xubaarilan tabixa şurim tuxai ba xydelmerilexe xysenei urasxaltai temesexe tuxai“ geze 1930 onoi dekaabriiin 15 da garhan togtoolnuudaa mynөө udxaşanaraa baragdaba geze yzemzeleed, SSSR-ei CGK ba AKS bolbol buliuulxa geze togtoobo.

ISPAANIDAXI GRAZDAAN DAINAI BAIDAL

Dainai froontnuud deere

Apreeliiin 14-de yimyyleeşen ceentrei froontiin Xarabintaas ba Francyyzai xyyrgiin seektorte Yniversiteedei goorodto baihan өөhediingөө otriaaduudta tuhalxiin zorilgoor ataaka xebe.

Gvadalxaar rajoondo respyyblikiinxin Ledaankiiji şigleze 5 kilomeetr uragşaa dabxiba.

Eskoriaal seektorte respyyblikiinxin 8 kilomeetr uragşaa dabxiza, Dasnavaasai tymer zamai staanciin xazuuda xyrөөd baina. Yimyyleeşenei zyghөө ton baaxan zyrilte yzyylegdehen baina.

Biskaajiin froontiin Yrkioola rajoondo yimyyleeşenei zyghөө jixexen zyrilte yzyylegdebeş respyyblikiinxin xojor ton şuxala poziica ezelbe. Yimyyleeşenei 150 xyn aluulhan ba 600 xyn şarxatahan baina.

Yimyyleeşenei samolioоduud Bilьbaao goorodii boombodoo. Tiixedee jixe gemtel uşaruulaagyi baina. Ene goorodii yimyyleeşenei samoliood daxin boombodoxiin hedelge gargaxadanь, respyyblikiin aviaaca tedeniii tergedyylhen baina. Ene, agaarai baildaanda faşiistnuudai nege samoliood gal şataza unahan baixa jym. Samolioodoi ekipaaz paraşuudaar buuhan baina.

Aragoonoi froontiin Yeeck seektorei Santa-Ksteeria rajoondo respyyblikiinxin xojor tomo yxer buu, nege xyngen batarei, 12 pylemiood, xojor zeniit buu, xeden olon vintoovka buunuudii buliaahan ba 250 xyniii pleende abahan baina.

Yimyyleeşenei xojor syydnenyyd Tarragooniin poort ba Ispaaniiin zyyn erjiin bişe pyynktnyydii boombodood jamarş yre gargabagyi.

(TASS-ai telegraamhaa).

XABARAI TARILGIIN BELEDXEL

BODOTO BAIDALANЬ IIME

Jaruuniin, mixanai sovxoozoi diregtor nyx. Batuujev ba ene sovxoozoi politotdeelei naçaalьnig nyx. Merzeleenko gegşed xabarai tarilgii hainaar yngergeməər beledxelt·i boloobdi, traagtorai paark ba tarilgiin maşiina zəbşeg bolon tylixe ba tyrxixe tohon, yrehen g. m. xysed belen. Baga zerge dutuu zyilnyyd biiş haa jabuudtaa zahagdaza gyiseldexe jym gexe meteer —aixabtar teniger ba hanaa amarxanaar xeledeg baiba.

Sovxoozoi xojor xytelberilegşedei stooloo şaaza baiza xelexe etigyylexedenь, tyryyşiin yjede, xendeşje jamarş madag hanal yldeltei bişe baigaa. Tiigeed sovxoozoi ceentr deere azallaza baihan zarim xynyydtei xөөreldөөd yzexede ba aimagai prokuroroi, tere sovxoozoi tarilgiin beledxel tuxai xehen aaktanuudtai tanilsaxada bodoto baidalanь tad ondoo baina.

Tarilgadanь: 2400 ceentner jaçmeenь xereglegdexe aad baihaniinь miin 800 aad ceentner; 800 ceentner ovioos xeregtei aad baihaniinь miin 130-aad ceentner bolxohoo gadana, ovioosoinь urgaxa şadalii yzexede 94 proceent bolxo jo hotoi aad miin 78 proceent bolhon baina. Ene bolbol ovioos yrehenei şanar muutaiji xaruulna.

Gadana. xartaabxiin,tyrneepsiin yrehen baha ygei, xaanahaaş oldoxonь medegdeedyi Xabarai tarilgada xereglegdexe kirosiin, igrojiin, binziin g.m. tohon xeregselenь xysed asaragdaagyi ba apreeliin exinde oroidoo 24 toonuu asaraad baigaa hen. Bişiinь xezeeş asaraza dyyrgexenь medegdenegyi.

Traaktorai paark deere abza xelexede, 21 traaktoraiinь 18-iinь zahabarihaa garahan ba tedenei 8-iinь şalgagdaad, 5-nь şalgagdaagyi. Zahabarihaa garahan byxii traaktornuudanь tuşaaza abtaagyi baigaa. Apreeliin exin yjeer yşөөl 7 traaktornuud zahagdaagyi ba tedenь doloobuulaa korbiuraator ygei xojoronь yşөө radiaator ygei baina. Gadana byxii traaktornuudainь urda xojor saxariguud reoort ygei. Ilyninдөө azallaxa gexedee bultadaa gerel ygei. Yşөө bişeş xeregsel dutuutai traaktornuud olon. Agroteexnikiin xemzeenyyd gexede bahal gyiseldyylegdeegyi baina.

Ede byxii faaktanuud bolbol tere sovxoozoi tarilgadaa belen bologgyi baihaniii gerşeleed, nyxed Batuujev ba Merzleenko xojoroi halagar nobşo, ohol hanaa amar huuhaniii elicer gerşelne. Tiigeed ede dutuunuudiinь zaaza xelexede, edeş „zize" zyilnyyd geeşe, barag daa, jabuudtaa zahaxabdi geze xelexe baiba. Gebeş „jabuudtaa zahazarximoor" traaktoroi elegtrin laampaxaanuudii ba korbiuraator, radiaatornuudii „xamartaa xyrtehen xoinoo" bedereed olozo jadahan baixa jym.

Iimeşyy „beledxelteigeer" staxaanovtanai xojordoxi xabarii ugtaza baihan ba ene dutuunuudaa medebeş xysed toodoggyi, xoişolongiinь bododoggyi sovxoozoi xytelberilegşed xabaraigaa tarilgii udaaruulxanь soxom. Yngeregşe zilnyydte, tariaanai xuriaalgahaa zybxen tarihan yrehөө abadag baihanaa tedener martaagyi johotoi. Myn Jaruunada sagai baidalai erxeer, gazaranь bişe aimag rajoonuudhaa xozom gededeg —dulaan boldog, namar erte xyiterdeg baihaniii martaza bolxogyi. Tarilga udaarbal, namar, tariaan bolozo yrideegyidee xiuruuda gemtezo bolxonь zailaşagyi baihaniii sovxoozoixid urda urda zilnyydei dyrşel deerehee medexe bolhon johotoi. Tiigeed iime teniger baidaganь ogto taaramzagyi tula nyxed Batuujev ba Merzleenko ene alduu endyygee tyrgen zahaza xysed beledxelteigeer tarilgaa exilze, paarti ba zasagai gazarai togtoohon bolzor soo ton hainaar tarilgaa yngergexe tuxai byxii xyse şadalaa elsyylxe johotoi.

D.D. Dorzhiin

Iime baidal udaan yrgelzelxe jym gy?

Modo uradxalgiin Ulaan-Ydiin tahag deere apreeliin negenhee apreeliin 10 xyrter jabuulagdahan staxaanovtanai dekaada soo modo vagoonuudta aşaxa brigaada (brigadiiriinь nyx. Bodyytinov) erxim hainaar xydelmerilexe yiledberiiingөө tysөbii 250 proceent xyrter ylyy dyyrgehen baina. Ene brigaadiinxid 8 xyn yder soo dunda zişeegeer xyn byriin 20-20 tyxerig olzo olhon baina. Gadana, ene brigaadiin xydelmerişen ujalgata xydelmeriөө dyyrgeed, zab iartaa xojor meet rei tyliee xireedelgiin xydelmeride orolsodog baigaa. Brigaadiinь dundaxi a alai saxil zuram şangaar tabigdahan baina.

Myn eneen şingi nyx. Tiyyrinei brigaada yder soo xexe azalaigaa noormii 225 proceent dyyrgedeg baigaa. Ene xojor erxim brigaadiin udaa hainaar xydelmerileze jabahan yşөө 4 brigaada baixa.

Edenei xazuugaar noormoo dyyrgedeggyi xamagai xoino jabahan Diominei ba Işyytovai brigaadanuud yiledberiingee bytөөsii deeşelyylxiin tuxai oroldodoggyi. Tede brigaadanuudai xydelmerişenei dunda niitiin xydelmeri jabuulza baixaar oldohon Filiipçenko gegşe jyyş xeegyi, xarin xydelmeriiin sag soo ailnuudaar aişalaza jabadag.

Ene tahagai kontooriinxid 1937 onoi garahanhaa xoişo xydelmerişeneigee too medee byridxeegyi, tedeneigee urda toosoogooş xeegyi baihan baina. Kontooriinxid tahag deeree negeş staxaanovşa ba udaarni gii yngeregşe zilde eliryyleegyi. Mynөө zilde bahal tiimerxyy baixaar şigleed baina. Yngerxedөө xydelmerişedei komiteel ba kaadiin seektor xojor xaana xediiş xynei xydelmerileze baihiii medeedeggyi.

Ulaan-Ydehөө zyylze tabadaxi kilomeetrei gazarta ongoso darxalagşadai xydelmeriii udaridahan proraab Korçygaanov gegşe xydelmerişedii emxidxen өөhed өөhediinь tuxai dyrşehen xydelmeride jabuulaza şadaagyi ba şadaxaş ygei xyn baina.

Koosь.

GAZEETIIN ŞINZELEL

OHOL, HALAGAR GAZEETA

(BK(b) PAARTIIN AGIIN AIKOOM BA AIMGYISEDKOOMOI OORGAN)

BK(b) P-iin XVII Xural deere nyxer Staalin iigeze xelee hen:„mal azalai probleema bolbol ysegelder aixabtar şuxala baiza baihan aad, uragşatai, bytemzeteigeer şiidxegdehen tariaanai probleema mete tyryyşiin eelzeende tulaza jireed baigaa probleema myn geze medeze, mal azalai xeregiiji byxii paarti, byxii manai paartiin geşyyn ba geşyyn bişe xydelmerişen bultadaa өөriingөө garta abxa johotoi" gehen baina.

Agiin aimagai paartiin komiteedai ba gyisedxexe komiteedai oorgan „Kolxooznig" geze gazeeta(redaaktoriinь N. N. Nimiin) nyxer Staalinai ene uriaaji bodoto xereg deerenь xer zergeer bejelyylze bainab?

1937 onoi janvaariin 15-haa apreeliin 5-ai yder xyrter 15 noomer gazeeta gargaba. Tede dugaarnuudtanь malai baira baidalii, ybehe tezeeliinь zybөөr emxidxexe ba tyl abalgada hainaar beledxexe; tedenei xaruuha haizaruulxa gexe metiin xytelberilxe bişegyyd tolilogdoogyi baiba.

Maartiin 2-oi dugaarta „mal azalda loodorьnuud daisan" gehen ba maartiin 15-ai dugaarta „malazaldaa ylemze anxaral" gehen xojor tyryy bişegyydii tolilohon baigaa. Tede tyryy bişegyydenь malai yxelgen bolhonoi byxii şaltagaanь xadaa malşan „loodorьnuud"haa" boloo geze bişebe.

Zişeelxede: maartiin 2-oi dugaarta iigeze bişene:

„Malai baidal, xool ediaelsiin gazar tuxaida zarim kolxoozoi udaridagşad hanalaa tabiaad, malii azallaxa xyn tuxai jamarş hanal tabingyi baidag baina Staalinai nerem-zete kolxoozoi tyryylegşe Ragşaagai gedeg Aduun Çuluunda 700 yxerөө өөriingөө kolxoozoi gaixamşag loodorь Dagbiin Ceveende naidahanhaa 40 garan yxerөө yxyylbe" geze bişene.

Agiin gazeetiin xydelmerilegşenerei nereldeg johooi „gaixamşagta" loodorьnuud mal azal deere baixadaa gai garzahaad tybeg xeze baihaniinь eli medegdene. Tereentei xaingamgyi temesexe xeregtei. Mal azal deeze ton naidamtai, ynen hain xynyydii tabixa geeşenь ton zyb. Tiigeed, aduu malai xaruuhan muu baihan ba tereenei gemeer gai garza bolze baihanai tylөө gem zemii gansaxan loodorьnuud deere toxozo bolxogyi. Kolxoozoi xytelberilegşener xaana baigaa jym? Paartin ba soveedai organizaacanuud jyy xaraza baigaa jym?

Baha maartiin 15-ai dugaarai tyryy bişeg soo „mal azallaza baihan xynhөө malai muu hain elirxei geze hainaar medegdexe xeregtei" geze bişegdehen baina.

Ende jyyş geze bişexee hanaa jym daa? Jyrdөө oilgogdonogyi. Zygөөr malşadai hain muu deerehee malai xaruuhan muu hain baixa jym geze xelexe gehen xebertei.

Agiin aimagta mal azalanь amagalan baidaltai baina gy? Ene aimag bolbol 1936 onoi ybehe xuriaalgiin kampaaniii muugaar yngereze, maldaa ybehe tezeel xysed hain beldeze şadaagyi. Ybelei xyitende dal xorioo ba buusagyi gazartaa malnuudaa zөөlgeze xagdanda aduulhanhaa bolzo xeden olon malaa xyldөөze ba turaaza alaban uşarnuud olon baixa jym. Bii baihan ybehe tezeelei zybөөr xereglexe, dotoroi resyyrsii elsyylxe g. m. ton dutamag baigaa.

Agiin „Kolxooznig" gazeetiin redaaktor Nimiin ba aimagai paartin ba soveedai organizaaciin xytelberilegşed ene byxii dutuu dundaa xaraagyi. Xarin azaxuin amzaltanuudii olohonhoo tarxiaa erjeze hanaagaa amaraad, mal azalaa martaba.

Mal azalda iimeer xandaxa jabadal bolbol nyxer Staalinai uriaaji bejelyylxiin tylөө temesegyiji xaruulna. Iime politikan ohol, hanaa amar huuza, halagar nobşor xydelmerilze bolxogyi.

LEENIN—STAALINAI PAARTIDA ESERGYYSEHEN BUXAARIN BA RIIKOVEI TEMESEL

ISTOORIIN TEMDEGLEL

I.

BK(b) P-iin Centraalin Komiteedai Pleenym bolbol kapitaliizmii texeriyylen bodxooxo gehen baruunai restavraatarnuud Buxaarin ba Riikov gegşedei paartida esergyy azaljabuulgiin tuxai asuudalii xelseed, tedeniii paartihaa gargaxa geze togtoohon baina. Buxaarin ba Riikov xojoroi paartida esergyy temeseleinь tyyxe xeden olon zilei saanahaa exilehen baina. Buxaarin ba Riikov gegşed„poliitikada dьjaavol şingi togtuurgyi jabadalii" yrgelze gargaza, paartida xubilan urbaza ba bolьşeviizmii barin ygeze, xeden olon zilei torşo soo Leeninde esergyy, Leenin—Staalinai paartida esergyy temesel jabuulhan baina.

Paartida esergyyseze Buxaarinai jabuulhan temesel ba tereenei paartida esergyy poliitikan şugam bolbol tereenei teoorin yzelde gyuzegii yndehetei baina. Өөrejөө „ortodoksaalin" marksiist geeşeb geze sonosxohon Buxaarin bolbol ynendөө xezeedeş bodoto marksiist ba dialeektig baigaagyi. Terenei niiteteoorin ba filosoofiiin yzel xadaa, Maarks, Leenin ba dialeektikan materialiizmiin nylөөn doro bişe, empiriokriitigyyd Avenaariyys ba Bogdaanovai byrzyaazin filosoofiin nylөөn doro garhan baina. Buxaarinai byxii „xozioolnuud" bolboi mexaniiciizm, sxolaastiika ba eklektikiin byrzyaazin idealiis yzelөөr nebteren dyyrhen baina.

Nyxer Staalin bolbol Centraalin Komiteedai apreeliin pleenym deere (1929 ondo) ygeelxexe zuuraa, Buxaarinai өөdөgyi jaduu yzelii xysөl xaruulza, tereenii dialeektikagyi teooretig geeşe „teooretigsxolaastig" geeşe geze xaraktеriistika ygehen baina. Buxaarin bolbol proletaariadta ba marksiizmda xarşa angiin xysenyyd ba tendeencenyyd „teooretig" myn baina.

1909 ondo Buxaarin bolbol manai enle byrzyaazin revoliyysee dyyree geeşe, demokraatiin asuu lalnuud bolbol şiidxexe zyilnyydhee gargagdaxa bolbo geeşe geze toolo ton baina. Tereenhee gadana, Buxaarin bolbol Troockitoi adali byrzyaazin demokraatis revoliyysen şatii algad xaraiza, demokraatiiin tylөө temesexe temeselei şuxala baihaniii esergyysehen, demokraatiii zorilgonuudii oilgoogyi baihan ba demokraatiis xydelөөnyydii segnengyi orzihon baina.

1913 ondo Buxaarin bolbol tariaaşanai tuhada pomeeşiguudai gazarii konfiskaacalaxa jabadalaa arsaxa yzelii xeblel gaxətanuudtai xuulahadd tolilo iin hedelge gargahan baina. Ene geer bolbol. Buxaarin bolbol tariaaşanai xydelөөji menşeviigyyd-troockiistnuud mete segnelgyi, xamzalgaşnar-taizanarai tuhada xydelhen baina.

Buxaarin bolbol imperaliis dainai exin yjede paartiin Centraalin Komiteed ba Leenintei erid zyrilsehen baigaa. Buxaarin ba Boziida (Şvejcaari) baigaa tereenei nyxed (endehee „boziin" gryype bolhon) bolbol өөhediingөө yzel nomloliii propagaandalaxiin tula, Centraalin Komiteedai zybşөөrelgyigөөr „Zvezdaa" geze өөhediin gazeeta gargaxiin hedelge xehen baina. Teed, Centraalin Komiteed „boziinxidai" tyseb tuxai medeed, şine gazeeta gargaxiinь erid ximzaalohon baina. Tiixedenь, Buxaarin bolbol Centraalin Komiteedai şigantai jamarş zyrilsөөn nanda ygei, zyrilsөөn bii gehen jabadal jamarş yndehөgyi baina gexe zergeer Vladiinir Jliiçte tangariglan naidaulhan gomodolnuulii Centraalin Komiteedta elbgөehen baigaa.

Buxaarinai ede naidaulganuud, xadaa, gansal bildyuşalalga, bzagai xuurmag jabadal ba Leeniniii mexelehen jabadal baigaa. Eneeneigee hyyleer, xojor hara bolongyi, 1915 onoi xabar. Beern deere bolhon, manai paartiin xiliin saanaxi organizaacanuudai konfereence deere Buxaarin bolbol Leeninei şugam la esergyy „boziin" gryypiin deklaraacataigaar ba өөriin teezisyydteigeer yge xelehen baina. Buxaarin bolbol busa „boziinxidtajaa" xamta „xaanta monaarxii diildyylxe" gehen gol şuxala bolьşeviig loozongii „jamarş praaktikan udxagyi" bolhon loozong geeşe geze sonosxozo, eneeniii troockiistnuudai johoor buruuşaahan baina.

Buxaarin bolbol „Velikoroosoi nacionaalin omogoi tuxai" Leeninei aldarta bişegii sociaalpatriotiizmiin udxatai bişeg geeşe geze sonosxohon baigaa. „Bidener өөriingөө xelende baexe orondo duralnabdı..." gehen Leeninei yge „zyynei" yzelte Buxaarinai durii jixeer gutaahan baigaa. Xaan, kapitaliistnuud ba pomeeşiguudaar daralagdaza baihan aradta Leeninei duralhan jabadal Buxaarinda ton xarşaar yzegdehen baina.

1915 onoi namar, Buxaarin bolbol өөriingөө tala nyxer Piatakoovtai xamta. yndehetenei tusgaar bejee daangi baixa erxiin priincibii aixabtar eridеer buruuşaahan teezistеigeer Leeninde esergyysehen baina. Ene loozong bolbol „xezeeş bytexegyi" ba „xorotoi" jyyme geeşe, eneenii xangaalaxa jabadal xadaa, paartiiproletaariiin poziicahaa zailuulxa jabadalda xyrgexe baina geze Buxaarin batalan xeledeg baihan baina.

Imperaliizmiin ba proletaariin revoliyyciin epooxiin yjede nacionaalin asuudalai udxa şanarii ygeidxen arsaxa jabadal xadaa, proletaariin revoliyycii izoliaacada oruulza, ilag dan diildexe jabadalda xyrgexe udxatai baina. Buxaarin bolbol nacionaalin xydelөөnde marksiis-leeninei xandalgaar xezeedeeş xandaza şadaxagyi baigaa. Buxaarin bolbol ene

Arkomaaduudai ba azaxuin oorganuudai aktiivai suglaan

ıi Arkomaaduudai
le goorodoi azaxuin
nuudai aktiivai sug-
şanai klyyb soo ap-
ıe 13-ei ydeşe xyr-
ıaina. Ene suglaan
P-iin CK ai fevraa
nei dyngyyd tuxai
arkomsoveedai ty-
x. Dorziijev elidxel

n CK-ai Pleenymei
oomzonuud tuxaida
linai elidxel tuxai
ıv delgerengiigeer
ınь yrgelzelyylen
Arkomsoveedai ba
lai xytelberileze ja
rinyydei alduu du-
ırsaar kriitikelebe.
de manai soveedai
organizaacanuud
n-neemec- trockiis
ba tedenei zybşee-
ruunai restavraa-
deheerenь eliryy-
. Tedenei xorolo
tyrgen ygei bol-
azaxuin xydelme-
lexe meetodee şi-
ıizo. azaxuin oorga-
lberinyydte xoro
xagyigeer xydele-
di - geze nyx. Dor-
lebe.
:e deerexi azaxuin
ı şurgahan aradai
:iistnuudai (Belo-
aanov, Çenkiirov)
elmeriii udaan sag
ıgyi baihan jaba-
de soveedai ba aza-
rilegşedei revoliyy
gyi baihanaimnai
neen deerehee an-
.ud manai azaxuin
ıerii xorolozo bai-
geeşe.
nudai xydelmeri
Dorziijev togtozo
ı, niutagai azyiled-
ıaad — arkoom nyx.
:artariaalangai ar-
rkoom nyx. Markii-
n naimaanai arko-
ıom nyx. Baltyy-
lyyrii saxixa ar-
rkoom nyx. Baa-
ıniite arad zonhoo
aharhan ba opera-
ieer tusxaita orga-
ıa xangaza şadaa-
itikelebe.
:iin ba aimagaiş
edei zyghee ene te-

re kolxoozuudhaa beleg-seleg abdag jabadalnuud bolbol ohol hanaa amar ba a·nagalan sedxil, paradaai xoohon naidabari bolgozo, jixe jixe alduu dutuunuudai xazuugaar gargaxa xo roto jabadal myn baigaa geze nyx. Dorziijev zaaba.

Nyxer Dorziijevai elidxel tuşaa yge xelegşedei ygehee.

Yge xelehen nyxed, soveedai ba azaxuin organizaacanuudai xytelberilegşedei zyghee revoliyycen heremzejee moxooduulhan, ohol hanaa amar huudag tuxai faaktnuudii zaaza xursaar kriitikelebe. BK(b) P-iin CK-ai Pleenymei togtoomziin jaaşagyi gynzegii udxataiji yge xelehen nyxedyyd bygede temdeglebe.

— Arkomsoveedai ba arkomaaduudai oloniitehee barildalgaa taharhan ba xydelmeriiingee gyisedxelii şalgadaggyi baidaliinь olon faaktnuudaar todorxoilozo nyx. **Groos** (prokuroor) xelebe. Arkomaaduudai ba azaxuin organizaacanuudai, soveedai xuuli togtoomzonuudii ebdehen faaktnuudii xelexe zuuraa xarilsaa nebteryylgiin ypravleeniiin xid Agiin ba Biçyyrei aimaguudta telefoonoi xarilsaa baiguulxa xydelmeriiin gargaşii kolxoozuudhaa nexeze abaa. Gazartariaalangai arkoi maad, kolxoozuudai ustaavii ebdehen jabadalnuudai xazuu teenь baidag — geze nyx-**Groos** xelebe.

— Finaansiin arkomaadai aparaadta kanceliaariin biyrokraad xytelberi arkoom nyx. Bazaroonoi eerehee nь exiiled byxii xydelmeriilegşedtenь yzegdedeg geeşe geze nyx Kreloov (finaansiin arkomaadhaa) xelebe.

— Hurgagşanar kaadranarii zybeer şile e bexi yylxe tuxai gegeerelei arkomaadai xyghee xytelberiiin muu baidal bolbol angiiin daisanuudai hurguulinuudta şurgaxa jabadalda ajatai nyxesel bolno. Ulaan-Ydo goorodoi hurguulinuudta angiin daisanuudai şurgahan jabadal tuxai eeriingee xydelmeriii arşalxiin hedelgeer nyx. Groosman (goorodoi soveedai gegeerelei tuhagii daagşa) xelebe.

— BMASSR-ei tyseblelei (gosplaan) aparaadta trockiistnuudai hyylsernyydei (Xalmaşkeejev, Xabuxaajev, Synkyyjev, Dançiinov, Maliuuta ba bişeş) şurgaad xeden yni xydelze baixadanь bide xytelberilegşedei zyghee eliryyleegyi huuhan ba myneeş tedeniii eliryylegdeed baixadanь, tedenei xorololoi huuriinь, xysed usadxaza şadaagyi baibabdi-geze nyx. **Anaanin** xelebe.

Kontrrevoliyycen nacionaliistnuud (Baraadin, Radna-Bazaroon, Vaandanov) xelenei ba literatuuriin instityydte, xeneeş kontroolьgyigeer gyrenei zee riii yrize baihan jym. Ene xadaa revoliyycen heremzegyi baidalhaa tedenei zorgooroo xoroloxo zamii hula orxigdohoniii gerşelne — geze nyx. **Jeskeeviş** xelebe.

— Koperaaciin zeeriii yrixe xulgailxa jabadalai xeterxei olon baihanai ba selьpoogoi toosoonoi xydelmeriiin muu baihan tuxai nyx. Pilynoov temdeglen xelexe zuuraa, Burkopsojuuzai preziidiymei xydelmeride baihan ali olon duutunuud tuxaida negeş yge xelengyi yngerebe.

— Bidenei xydelmeride dutuunuud olon, ohol hanaa amar baidal ba kriitikede duragyi zan bii geze nyx. Dongidoon (gegeerelei arkoom) xeleed, saaşaa kontrrevoliyycen nacionaliistnuudai tuxai tonş bagaar xelebe. Kontrrevoliyycen nacionaliistnuudai xorolol ilangajaa aradai gegeerelei froont deere jixe baihaniiinь eli baibaş, tedeniii xysed eliryylen xoggyigeer usadxaxiin tuxaida nyx. Dongidoonoi tobtoigoor xelexenь şuxala baigaa.

Udaanь Kyyndo, Jaceviil ba bişe nyxedyyd yge xeleed, nyx. Dorziijevei elidxel tuşaa yge xelelgii xaaba. Elidxel tuşaa yge xelexe geze 54 xyn bişyylhen baiza tedenei 26 xyniiinь xelebe.

Nyxer Dorziijev tygesxeleigee yge soo, nyxed Kornioovoi, Pilynoovoi, Bazaroonoi ba Biriyykovoi xelehen ygenyydii kriitikelen, tedener bolbol eeheeiingee xydelmeriiin alduu dutuuji kriitikelen xelexiingee orondo xoohon ygeer yngerebe — geze zaaba. Xydelmeri deeree yzegdehen alduu dutuunuudii bolьşeviig kriitikeer xysed eliryylexe ton oiroxon sag soo xydelmeriee byrimyhen haizaruulxa zorilgo baina — geze nyx. Dorziijev tygesxeleigee ygii dyyrgebe.

BK(b) P-iin CK-ai Pleenymei togtoomziii byrimyhen haişaaxa zuuraa, ene togtoomzonuudii soveedai ba azaxuin byxii organizaacanuudai xazailgangyigeer bejelyylxii aktiiv uriaalan togtoomzo abba.

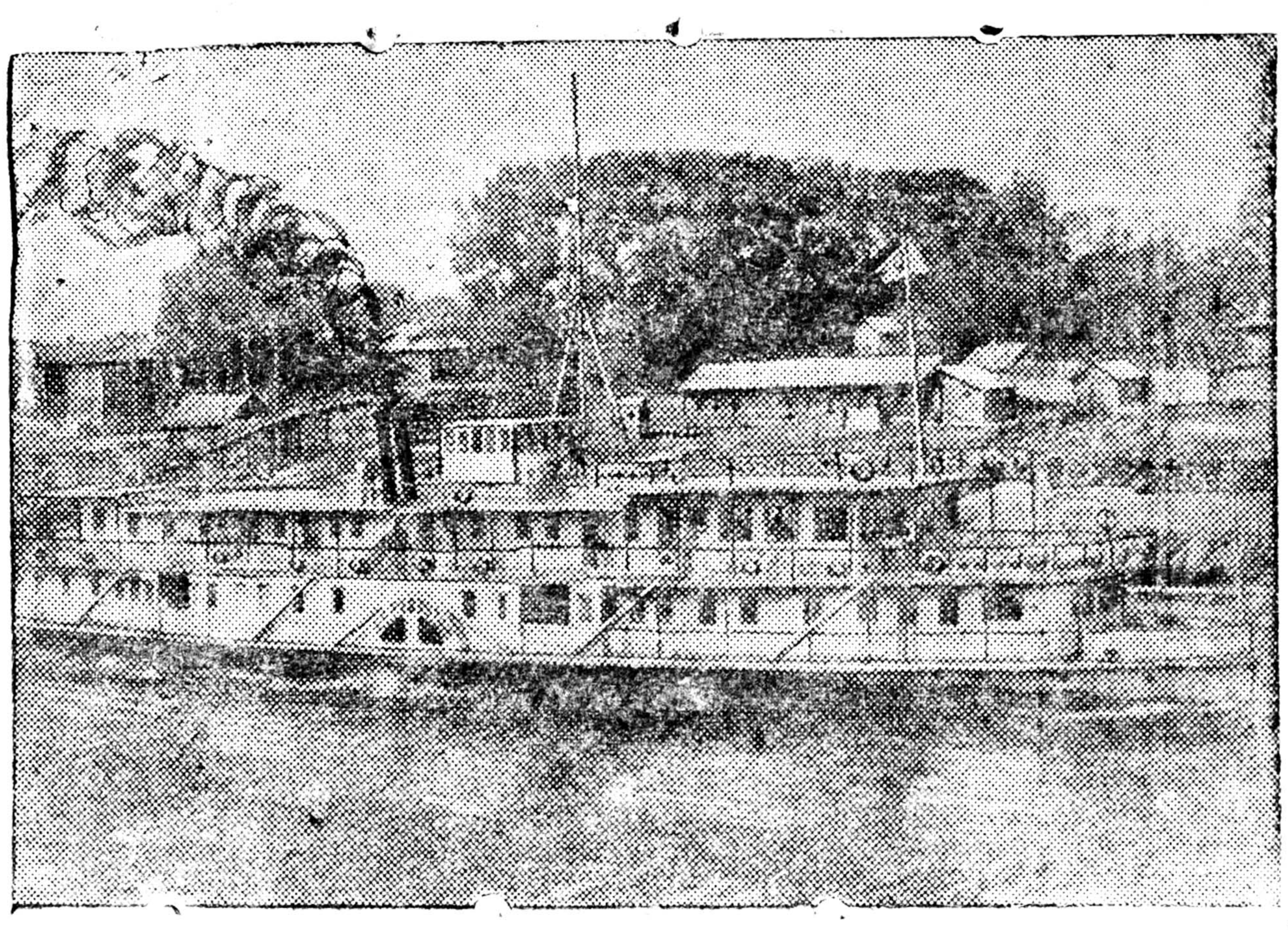

ISPAANIIN EXENERTE BA YYGEDTE TUHALAMZA

Booxonoi aimagai ceentr deerexi byxii organizaacanuudai xydelmerilegşed suglarza, Ispaanidaxi grazdaan dainai baidal tuxaida xeereldee xeze, Ispaaniin exenernyydte ba xyygedte tuhalamza ygexe geze xelseed; Tambeerg, Poliakov, Uşakoova, Baldaajev gegşed 30-30 tyx. Xaltagaarov 25 tyx. Jegeerova, Zadoroozпaja, Zojuuzev, Tryyşeb gegşed ba bişe nyxedyyd 10-10 tyx. mynge oruulba.

Batiin.

Mal azalai avaaritai temesel huladba

Jaruuna. Mixanai sovxooz deere 1937 onoi tyryyşiin gurban hara soo 383 tyl nemehen aad, apreeliin negenei medeegeer 18 tolgoinь xorohon baina.

Ene bolbol mal azaliin avaaritai temesexe jabadalda sovxoozoi byxi organizaacanuud orolsoogyi baihaniii gerşelne.

Ƶ Baldanzaboon.

ısuudalda bolьşe-
ıa ton ondoo şu-
ın baina.
fevraalь harada
arxiizm teeşe baha
orobo. Buxaarin
inei butasoxizo xa-
ndiiin „zyynei“ so-
raaduudai xaxad
graamatai nairam-
ıeriingee beerniin
oportuniis alduu-
lhan baina.
bolbol dainai yje-
ıartii xysed revo-
e baina geze krii-
uraa, programiin
kraatiiin tylee te-
ıla baihaniii arsa-
Xydelmerişen an-
izmiin tylee, pro-
liktatuuriin tylee
emeselei todorxoi
ırin xysed oilgoo-
baina. Proletariaad
ıkraatiiin tylee bo-
ryycen temeselii ja-
eer, byrzyinerii ila-
a, socialiis revoli-
ıletaariin diktatuu-
ilaltada beledxeze
ıaina geze Leenin
aina. Demokraatiiin
exe temeselhee Bu-
ahan jabadal socia-
ee, socialiis revoli-
e temesexe temesel-
ee arsahan jabadal
ıarin bolbol ene ja-

badalaaraa socialiizmiin byxii daisadai teermede uha adxahan baina Buxaarin bolbol oloniitii temeselei deede şatada xyrgexe revoliyycen loozongoor proletariaadii xujaglaxiin orondo, xarin xydelmerişeniii xoohon ygeer „xujaglahan“ baina.

Buxaarin bolbol bolьşeviizmda ton xarşa eeriingee „zyyneixinei“ oportuniis, anaarxasindikaliis şaşag şalig yzelii şine bolьşeviizm geeşe, „baruun jevroopodoxi masştaabai bolьşeviizm“ geeşe geze sonosxohon baina. Eneegeer bolxodo, Buxaarin bolbol leniniizmiin internacionaalin xaraakteriii buruuşaan arsahan baina.

Buxaarin bolbol proletaariin gyren, proletaariin diktatuura tuxai — revoliyyciin gol şuxala asuudalnuudai talaar paartiin şugamtai ton erideer zyrilsehen baina. Buxaarin 1916 ondo „zaluuşuudai internacionaal“ geze zurnaal deere jamarşhaa gyrende, eneen soo myn xydelmerişen angiinş gyrende, proletaariin diktatuurada xarşaar xandaxa johotoi geze xydelmerişen angida nomlohon baina. Buxaarin xadaa, gyrenei tuxai asuudalda xehen eeriingee alduugaar kayytskiinxidta tuhalahan ba bolьşeviiguudta xoro xehen baixa jym. Buxaarin bolbol byrzyaazin gyrenei maşiinii marksiis johoor „ebdexiin“ ba tereeniii proletaariin gyreneer xalan helgexiin orondo, jamarş haa gyreniii anarxiis johoor „butargaxa“ jabadalii xamagaalxiin hedelge xehen baina Buxaarin bolbol, nege talahaa, xyşerxen mylzegşedii daran usadxaxiin tulada, nygee talahaa, socialiis bylgemii baiguulxa byteelgiin ba baiguulaltiin xydelmeriiin tulada, proletariaadta gyren xeregtei gehen jabadalii arsahan baina.

Leeninei nygşehenei hyyleer Buxaarin bolbol dain seregei yjede Leeninei golozo xajahan, gyrenei tuxai eeriingee bişehen bişegii xeblen gargaxa, eneendee bi gemgyi, xeheegdexegyi xyn geeşeb geze bodozo, gyrenei tuxai arsaldaanda Leenin zyb bişe, bi, Buxaarin zyb baigaab geze bişexiin hedelge gargahan baina

Buxaarin bolbol zaluuxan soveed gyrenei hajaxan emxidezee, baigaa ba Soveed zasagii ali bolxoor bexizyylxe, şangadxaxa zorilgiin tabigdaza baigaa yjede (1918 onoi maarta harada) bolhon paartiin VII xural deere proletaariin gyrenei xosoron halaxa tuxai, tereenei usadxagdaban zogsoogdoxiin tuxai pyynktii paartiin programada oruulxii jaarahan baina. Buxaarinai ene xoroto zyildenь Leenin esergyy baihan ba ene VII xuralş xadaa enee niii erid buruuşaahan baigaa.

Breest-litoovskida baiguulhan eb nairamdalai yjede proletaariin gyrende Buxaarinai xarşa yzel ilangajaa elieer yzegdehen baina. Ene yjede Buxaarinaar tolgoiluulhan „zyynei“ yzeltei komuniistnuud bolbol proletaariin zasagii aldaa haa ylyy tuhatai baina gehen zigşyyrite buzagai „idei“ xyrter xoroto ygenyydii xelehen baina. Edener bolbol proletaariin diktatuurii ynetei deere toolongyi, eneen deerehee, ene zasagii aldaxa, tereeniii byrzyinerei garta oruulxa jabadalda jime xyngeer xandahan baina. Menьşeviigyyd ba eserenyyd xadaa, gansal iime „revoliyycesedii“ — byrzyinerei tuhalagşadii haişaaxa baina.

Dain seregei yjede Şvejcaarida „Komuniist“ geze zurnaalai nege noomir Leeninei xabaadalgataigaar garhan baigaa. Buxaarin ba Piatakoov xojor ene zurnaalii eeheeiin oportuniis jabuulgiin oorgan bolgoxiin tulada, ene zurnaalda Raadek gegşii oruulxiin hedelge gargahan baina. Bolьşeviig zurnaalai xuudahanhaa antimarksiis idei propagandalaxa „sylee“ Raadekta ygexe gehen jabadal xadaa, gansal bolьşeviiguudai zergii bişe, myn cimmervaalьdiin negedlei — III internacionaalai zergii ideiin talaar butargaxa gehen udxatai baihan baigaa. Buxaarin Piatakoov xojor eneeni gyiseldyylxee oroldohon baina. Leenin bolbol ene xoroto jabuulgii ton erideer buruuşaahan baina.

Buxaarin bolbol 1916 ondo Troockitoi xamta, „Şine Miir“ geze Nьju-Ioorkiin gazeetiin redaakcada orood baixadaa, Troockitoi ebsen xarilsaxa gehen eeriingee xuuşanai hanalii gyisedxehen baina. Buxaarin xadaa, tereenhee urda zilnyydte xaxad trockiis poziicii ezelеze baihan ba „Şine Miir“ gazeetada oroodş baixadaa ene şugamaa yrgelzelyylhen baina. Demokraatiiin tylee, daralagdahan aradii syleelexiin tylee temesexe temeselhee Buxaarinai arsaxa jabadal bolbol nege (manai) orondo socialiizmiin ilaza bolxo gehen jabadalhaa trockiistnuudai arsadag jabadaltai niilehen baina. Nege orondo socialiizmiin ilaza bolxo baihaniii 1916-1917 onuudta arsahan jabadal xadaa, proletaariin diktatuurii ba socialiis exe orondoo buzagai muuxaigaar urbaxa gehen idein (yzel surtalai) beledxel baihan geeşe. Buxaarin bolbol revoliyyciin ene şiidxexii asuudalda trockiis sxeemiin xyriee soo byrimyhen oroşohon baigaa.

(Dyyreedyi)

DOCEENT MIIŞARIVAI XOROTO TEOORIII BUTASOXIXO

Byxe respyyblike deere ab-za yzexede, yrezyylegşe (azarga, buxa, xusa, texe ba azarga gaxai g. m.) yylterte malai too jixedyylegdehen baina. Eneen tuxai nyxer Dorziijevş xelee hen. Ene xadaa jyriin alduu bişe, niutagai malii metizaacalxa jabadalda, yrezyylegşe yylterte malii yşөө asaraxa jabadalda esergyysexe gehen elite xorololgo myn geeşe.

Tereenhee byri doro zyil bii gexede, zarim negen „erxim deede erdemte zooteexnigyyd" xeblel gazeetaar damzuulan metizaacada esergyy agitaaca jabuuldag baina.

Zişeelbel, „Burpraavda" gazeetiin maartiin 29-ei noomirto zoovetinstityydei doceent Miişariv gedeg eli bodo xorotoi bişeg tolilobo.

Tereen soogoo:

„...Gazartarkoomoi medeenyydei johoor 1932 onhoo 1936 on boltor 2000 haa deeşe yrezyylegşe yylterte mal asaragdahan baina. Ene too bolbol **kolxoozoi tavaarai feermenyydei exe malnuudii byxiidenь metizaacalxada xysed xyrexe**"... geze şalig jyyme bişeed, xyniii jixeer etigyylxiin tulada:

„...Bide yylterte malai xysed foondtoi boloobdi" geze daxin daxin dabtan bişebe.

Iime batalamziin xorotoiji medexiin tulada, zooteexnikiin erdemş balai xeregtei bişe.

Ynen baidalii xaraad yzexede, yrezyylegşe yylterte malai too jixe dutuu baihaniiinь medegdexe baixa. Yylterte semintaal buxanuud ba tereenei metiisyyd manai respyyblike soo oroidool 2276 tolgoi bii.

Tedeniii erxim hainaar xeregleze garaar oroon xee haa, 1937 on soo araixan 97880 yniedii buxada oruulza şadaxa bainabdi. Tiixe zuuraa ene zilde 278179 tolgoi ynieen oroondo oruulagdaxa johotoi baixa jym.

Doceent Miişarivaimnai „xysed xyrxe" geze xeleeşe buxanuud alin geeşeb? Ynen baidalii xaraza yzeed baixada, yrezyylegşe yylterte malnuud manda xereggyi gexe medyylze bolxoor baina gy, өөhedөө bodood yzegtii.

Buxiin talaar iime baixadanь, bişe yrezyylegşe yylterte malnuudai talaar ylyy deere baidaltaibdi geze jaaza xeleze bolxob, xarin yşөөl doro baidaltai bişe aal?

Iime baidaltaigaa oilgozo baigaad „xysed xyrxe" g ze doceent Miişarivai medyylhen uşar bolbol yrezyylegşe yylterte malnuudai asaralgii ba jyrenxiidөө metizaacii tahalduulxa gehen hedelge myn bişe aal?

Buriaad-Mongoloi Respyyblikede zoriuulza zooteexnigyydii beledxeze baihan „erxim deede erdemte" Miişariv yşөө saaşanь iigeze bişene:

„Manai kolxoozuud dotor xuuşanai esege ybegiin malazalai meeteduud yşөөl xajagdaa ygei... xoxir debdilge yşөөl baihaar baina. Eneegeer bolxo boloo haa, malzaltai olonxi aimaguudta malai daaraza ybedexe ba zaluu malai yxexe jabadalii tyrgedxexenь soxomtoi.

Yligerlebel, Agiin aimagta doodo zaxiinь bodozo xeele haa, malai debdisede 180-220 mingan ceentner soloomo xeregtei baixadanь 1936 onoi byxii urgasahaa 90-100 mingan ceentner soloomo abhan baixa jym. Ene abhan soloomonь bişe malhaa baixa, gansa yxerii ediecelyylze xyrxegyi zişeetei baina. Xoxir debdisii orxixo geze xaşxarxahaa tyryyn, ene ynen uşarii doceent Miişarivai medee haanь haad bolxogyi hen.

Zygөөr xoxir debdisii nedxe barimtalan haişaadaggyi baibaş, dab deere xuurai (xur orohon) soloomo gy, ali ozorhon debdisө elbegtei boloogyi sagtaa, xuurai zөөlen xoxir debdisehee arsaxa argamnai ygei.

Tiigeed Miişarivai bişegii saaşanь unşaxada, metiis tugalnuudta hy uulgaxa jabadalii xaa gazarta ujalga bolgon jabuulxa tuxai zaabari ygehen baina. Tugalnuudta hy uulgaxa xeregteinş xeregtei, tere arsaltagyi, hy uulgaxa jabada lii ali bolxoor nebteryylxe delgeryylxe johotoibdi. Zygөөr, ziir zigde jamarş ilgaagyi ujalgata johoor jabuulza bolxogyi. Tiigee haa tugalnuudii oloor yxyylxe ba ynieenei şi me ygesii bagadxaxa jabadalda xyrgexe baina. Tyryyşiinxiee tyrehen ynieedei tugalnuudta hy uulgaxa şuxala baibaş, 2-3 dxiaa tyrehen ynieedei tugalnuudta hy uulgalgii turşalga bolgon jabuulxada bolno.

Doceent Miişariv bolbol aimag aimaguudii ilgabarilan „zişeete aimag" zişeete bişe aimag gexe zergeer xandaxiin duradxal oruulna. Enenь paar ti ba zasagai yni xadaa buruu şaahan xereggyi ymexei praaktika myn bişe aal?

Ede bygedii xamtadxaza xaraxada, jyriin alduu geze nerelemeer bişe, xorololgo xexiin hedelge myn geze nerele meer baina.

Doceent Miişarivai bişeg tolilogdohoor xaxad harahaa deeşe bolzo baina. Ene bişegei xorotoiji medeze baihan aad, „Burpraavda" gazeeta myn ө boltor jyynde eliryylnegyib?

Zooteexnig Kootov.

Poeet V. V. Majakoovskiin nygşeheer doloon zil gyisebe

Apreeliiin 14-de, soveed epooxodoxi ton beligtei poced — Vladiimir Vladiimiroviç Majakoovskiin nygşeheer doloon zilei oi gyisebe.

Majakoovski bolbol uran haixanaigaa gyised badaraxa yjede — 37 nahataidaa nygşehen baina. Tereenei nahanai azabaidal bolbol aradai yrgen oloniitetei nigta xolbootoi, socialiizmiin tyləө temeselşe — poecedai nahanai jabadal myn. Tereen i nahanai azabaidal bolbol proletariaadai temeseltei nigta xolbootoi eli todo epizooduudaar elbeg delbeg baina. Majakoovski bolbol ider zaluu nahanhaa exileed, ene temeselde xabaadahan baigaa 1905 ondo Majakoovski bolbol (1893 onoi iyyliiin 7 do, Kavkaazai Bagdaada tosxondo tyree hen) Kytajiisai gimnaazida hurza baigaa. Ene saghaa xoişo Vladiimir Majakoovski revoliyyceen podpoolitoi xolboldozo, niuusa literatuurada zydxeze orohon baina.

1908 ondo, byletej ө Moskvaada baixa zuuraa, agitaator -propagandiist bolzo revoliyyceen xydelmeride tolgoigooroo orohon ba xatuu şangalalgada abtahan baina. Urteenь, zarim yjede zuralga hiilelgiin hurguulida orood baihanaa, 1912 onhoo exileed өөriingөө xeregii literatuuriin xydelmeride zoriuulhan baina. Majakoovski bolbol өөrejөө fytyriistnuudaar toolon oruulza, өөriingөө poeezinuudaar byrzyaazin esteetikiin kanoonuudii butasoxixii oroldohon baina.

1917 onoi bosolgoon ba Agnu jixe Oktiaabriiin socialiis revoliyyce bolbol agnu jixe byteelei iimpylьsii Majakoovskido ygehen baina. 1919-20 onuudai yjede, Majakoovski bolbol ROSTA-iin agitaator bolzo, koontrrevoliyycetei ba hyidxel, ylesxelen ba epideemitei temesexe temeselde manai oronoi aradii uriaalhan zuraguud ba uran şylegyydii gargahan baina Eneentei xamta, „150 milioonuud" gehen poeema ba busa xeden satiirnuudii zoxioohon baina.

Majakoovski bolbol Leeninei nygşelgenөөr daşaramduulan „Vladiimir Ilьiç Leenin"—geze poeema bişehen baina.

Vladiimir Majakoovski bolbol 1925 ondo Evroopa ba Ameerikaar jabaxa jireed, xeden jixe uran şylegyydii bişehen baina. Hyylşiin zilnyy dei turşa soo „Kloop", „Baani" g. m. zyzegyydii zoxioohon baina. Tereenei erxim uranzoxioolnuudai negeniinь xadaa, „Byxii xooloigooroo" geze ton jixexen uran şyleg bolno. 1930 onoi apreeliiin 14-de Vladiimir Majakoovskiiin gerelteme nahan dyyrşehen baina. (TASS).

V. V. MAJAKOOVSKI—skylьptoor Çaajkovoi xydelmeri.

SYYD

Hamagajaa xutaga

Gyrenei tipograafida zөөze baidag Fedootov S Minaajeviç gedeg 193 fevraaliiin 13-ai yder s abaad, tere myngөөre abza Ydiin urda beje busaza, hamgatajaa x arxidahan baina. Baihar xuu uugaad yşөө xa daxin arxida oşoxo ge hamganiinь —Vorobьjo raskoovi gegşe xorihon Tiin eneen deerehee hamgan xojoroi xooron jixe arsaldaan garza, xet nanşaldaad, ybegeniinь dundaa hamganaigaa uruunь xutagaar xatxaz gexe. Teed hamganiinь ajuulhaa barag garalsa lьniicada orohon baina.

Ulaan-Ydiin aradai sy xeregii 1937 onoi ap 5-ai yder neemel za deeree xaraza yzeed, graz Fedootov gegşii RSFSR-saaziin koodeksiin 1 zyilliin 1 dexi tahalbar hoor 2 zileer syleөөgiinь geze şiidxebe.

Xariuusalgata redai orologşo C. DONDYI

MYNӨӨDER

„PROGREES" KINOODO Hyylşiin hy

„ERDEM" KINOOLO Baaltikiin depyt

RSFSR-ei DOTOODO XUDALDAAN ARKOMAAD

Elьgeeze xudaldaxa Gyrenei Irkyytskdexi Kontoora

„POSIILGOSTOORG"

Byxii graazdanuudta zaxihan jyymiinь pooçtoor elьgeedeg

Foto ba raadiootovaarnuud

1. „FED" tiipiin leejka foto aparaad byxii xeregselteigeerenь 95
2. Leejka aparaadai yveliiçetelь 20
3. Yglomeer 80
4. Tusxai dyre buulgaxiin tulada xeregtei. aparaadta huulgaze 2
5. Huulgalgiin svetofiiltr 1
6. 12 liinzetei O X geze aparaadai yveliiçetelь . . . . . .
7. Baha tiime . . . . Parabuula . . . .
8. Labaratooriiin fonaarь (barabaanai foormotoi)
9. „Tyrlist" foto aparaad 6,5 xemzyyrei ba 1:3,6 svetosiiltei, byselteigeerlinь 325
10. B 1—234 geze raadioopriioomniguud (kolxoozoi) 3 laampatai xabaatai batareejnuudaar xysed, faraanda reporduutortei (indyyk piin) ynenь:

a) „MVD" batareejtai (xuurai) 30
b) „VAM" -„- (noiton) 27

Agnuuri—spoortiin tovaarnuud ba na guud

1. Xlopçatobymaaznii gamaak 3
2. 2 bymbegetei „Antiloopa" geze teniissiin rakeetka . . . .
3. „Dinaamo" silomeera (garlin) . . . .
4. Tymer şaaratai stooloi billiaard 2
5. Jalagaraar yngelhen xiylgetei şatar 2
6. Doibod 1
7. Nege faaratai velosipeedei dinaamo . . . .
8. Velosipeedei aşaa teedeg bagaaznik (niiikelь tyrxisetei) . . 1
9. Velosipeed ylgexe xaniin ylgyyr . . . .
10. Iizevskiin zavoodto xegdehen xojor symegetei 16 kaliibriin bu
11. Graliiksoovii jagtaşaa (syymke) . . . .
12. Berzeenten pataranfaaş 1
13. Zed giilьzenyyd (negenь) 2
14. Olon yherdeg saarahan giilьzenyyd (negenь) 1

Zaxigşadai anxaralda

Deere dursagdahan, yne sen dotoroo, xaragii zamai gargaşanь xa jym. 15 tyxerighөө dooşo bişe sentei tovaar zaxibal, zaxigşagaa senqiinь dyyren tylөөd baibalanь zaxilgii xyseldyyldeg. Tov loozno tyleberieer elьgeegdexegyi.

Myngөө zaa bol pooçtiin perevoodoor elьgeegtii. Ara taliinь taloondo) jamar tovaar zaxihanaa bişexe xeregtei.

Zaxihan tovaaraitnai neriinь taloon deere bagtaagyi bol, aminda han deere bişeed xabsaruulaad elьgeexede bolxo.

Aadresaa todoor bişegtii: pooçtiin tahagai johoto nerenь, mo tosxon, gudamza, gerei № ba nere, obog.

Dutuu buruu aadrestai baibalanь perevood—zaxilga abtaxagyi.

Zaxilga abhan yderhөө toolood 25 xonogoi xugasaanda Irkyyt xihan tovaariinь ezendenь elьgeexe. Tovaariinь skladtaa ygei ba genь tere doroo ezendenь busaagdaxa (zarim zaxilgiinь xyseldy myngiinь zarimanь busaagdaxa).

Pooçt deere jirehen tovaaraa şalgaza yzexe xeregtei. Dutaad b pooçtiin naçaalьnigtai xamta baiza aakt bişexe johotoi (pooçtii johonoi 982-987 statijaagai johoor).

Zaxilga ba myngejөө Irkyytsk goorod, Ziliaabovai gudamza, „Posiilgostoorg"iin Irkyytskiin kontoorto aadresalza elьgeexe xere

TYYXEI PIROZKII „TABIZA BARIIT"

Ulaan-Ononoi aimagai potreebsojuuzai şugamaar neegdehen niitiin stoloovo bii jym. Ene stolooviin buzagai halan muuxaigaar baidag uşarii şyymzelexe xeregtei baina. Yglөөneiş, ydiinş ba ydeşiinş edieelgende nege şara noxoi xynei edieeledeg zaal soo bailsadag jym. Xynei barandaa edieeleed oşohon xoino ynөөxi noxoinь stool deegyyr unahan duhahan jyymenyydii tyyn edize, stooljyymenyydii xeleeree dolioozo baixa jym. Ene xenei, jyyn noxoi geeşeb? Xenş medexegyi.

Gadana, stolooviinь xydelmerişen (ediee bolgogşod ba oficiaantkanuud) arig seberii ogto xeregledeggyi.

Ene stoloovodo aimagai organizaaciin xytelberilegşed, paartiiin aikomoi sekretaarь nyxer **Cedenei** tyryytei yder byri orozo edieeledeg baixa jym. Gebeş, ene stolooviin iime muuxai halan baidalii boliuulxiin tuxai tedeenei oi uxaanda orodoggyi baixanь gaixaltai baina.

Saaşanь beledxehen edieeneinь şanar tuxai xelengyi, dugai yngereze bolxogyi baina. Yligerlexede, pirozkii geeşe geze nege jyyme xudxadag, tiigeed terenь şal tyyxei baidag. Obieediin xojordoxi bliyydenь mixan neretei aad, dutuu bolgohon makoroon ba jahan xojor baidag. Ene muu şanartai edieeniiinь „nimegen karmaantai" xynde xyşe xyrxegyi ynetei jym.

Edieeniiinь jyynde iime ynder sentei jym gexede, raipotreebsojuuziin tyryylegşe Banzaroon, stoloovii erxilegşe Filiippov xojoroi maxinaaca baihaniiinь labtai. Ynegyi produuktahaa ediee builuulaad, yneteigeer xudaldaza, ylyy garhan myngөөrөө sag sagta bankieed xedeg zanşaltai baihaniiinь medeeze beze.

Ene stoloovii ene baidalaaranь orxizo bolxogyi, zoxixo xemzeejiinь tyrgexen abmaar boloo.

Boriis Onoonskii.

Noomer gargagşa V. Galdanai. Verstaalagşad: Dm. BALDANAI, Dr. ZAMSIIN. BMASSR ei niut. azyil-iin tipograafi. Ypolglavlii